

[Undervisningsministeren.]

nævnte elevbetaling vil nedbringe statens og skolefondens tilskud til undervisningen med ca. 4 mill. kr. Hvis alle elever over 18 år i aftenskolen eller aftenhøjskolen betaler 50 øre pr. undervisningstime, vil den samlede indtægt andrage godt 7 mill. kr., hvoraf staten får $3\frac{1}{4}$ million, skolefonden godt $1\frac{1}{2}$ million og kommunerne $2\frac{1}{2}$ million. Den maksimale indtægt for staten og skolefonden tilsammen andrager således knap 5 millioner. Herefter er det efter mit skøn meget urealistisk under en ordning, hvor skolerne selv afgør, om der skal kræves betaling for eleverne, at anslå indtægterne for staten og skolefonden tilsammen til ca. 4 mill. kr. Mon ikke man må regne med, at det overvejende antal af skoler vil vælge ikke at kræve betaling?

Den opfattelse, at den frie folkelige undervisning i aftenskolen fortsat bør være gratis for eleverne, deles, så vidt jeg kender forholdene, af praktisk taget alle ledere og lærere i det praktiske aftenskolearbejde, uden hensyn til hvilket politisk parti man tilhører. Fra de politiske partiers oplysningsforbund har jeg i hvert fald ikke mødt noget ønske i retning af det, som venstres og de konservatives forslag indeholder; heller ikke fra amtsungdomsnævne eller kommunerne er der fremsat ønsker i denne retning. Men hvis det er indstillingen hos de organer, der står for aftenskoleundervisningen, hvad jeg mener, jeg har grund til at regne med, bliver venstres og de konservatives forslag som besparelsesforslag ret betydningsløst.

Ligesom den højere undervisning står åben for alle, må der vel være en vis rimelighed i, at der er fri adgang til undervisning for den jævne befolkning. Aftenskolen er den jævne mands uddannelsessted; det ville være udemokratisk, om den brede befolkning skulle betale for denne undervisning. Så længe vi har haft den frivillige folkelige undervisning i aftenskolen, har den med tilslutning fra alle partier været gratis for deltagerne. Der har hverken i forbindelse med vedtagelsen af den nu gældende lov eller forud herfor, heller ikke i den alsidigt sammensatte ungdomsskolekommission, været rejst spørgsmål om, at undervisningen ikke skulle være gratis.

Den omstændighed, at der ikke er på-

lagt eleverne en pligt til at betale for selve undervisningen, er i øvrigt ikke ensbetydende med, at eleverne ikke har udgifter ved deltagelsen i undervisningen. For det første betales der et indskrivningsgebyr, der efter oplysninger, ministeriet har indhentet, varierer noget i størrelse, men det overvejende er vel almindeligvis 5-6 kr.; det gælder også i aftenhøjskolen. I byerne anvendes vederlaget til fremstilling og udsendelse af brochurer og andre administrationsomkostninger, honorar til talere, til afslutningsfest o. lign. For det andet må eleverne, hvad der er naturligt, selv afholde udgifterne til materialer. Det drejer sig ofte om ret betydelige beløb. Jeg kan nævne, at de særlige fag, som fra visse sider betragtes som hobbyfag, kræver en større økonomisk ydelse af eleverne til materialer end de øvrige fag i aftenskolen.

Efter oplysninger, vi har i ministeriet, betales der almindeligvis til kursus i sløjd og husfid fra 50 til 150 kr. pr. elev, håndgerning fra 50 til 100 kr., syning af nyt fra 30 til 90 kr. pr. elev, porcelænsmaling 75 til 100 kr. pr. elev. I de øvrige aftenskolefag må eleverne i alt væsentligt selv afholde udgifterne til bøger, kladdehæfter m. m., hvad der også er ganske rimeligt. Når det derfor anføres, at eleverne ikke har udgifter ved deltagelse i denne undervisning, er det ikke rigtigt. Hvis man derudover vil pålægge eleverne at betale for selve undervisningen, for et normalt hold på 60 timer, hvortil udgiften pr. elev jo vil andrage 30 kr., vil der sikkert være et vist antal personer, der ikke mener at have råd til at deltage i undervisningen; og aftenskolen, den for demokratiet så vigtige skoleform, vil derved få slagside og miste sin betydning.

For så vidt angår den landbrugsfaglige undervisning, var der før loven af 1954 pligt for eleverne til at betale et vist vederlag for undervisningen, men i ungdomsskolekommissionen var der enighed mellem alle repræsentanter for de politiske partier om at ophæve denne betalingspligt for eleverne. I den nye særlige skoleform: forberedelseskursus til visse tekniske uddannelser, der får tilskud efter reglerne om aftenskoler, er indskrivningsgebyret noget højere end i den almindelige aftenskole. Efter de foreliggende oplysninger går ge-